

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง : นางสาวชลิตา วิทยวงษ์กังวาล
นางสาวละเปียง ชูกระเดื่อง
นายวรวิทย์ โอชะคลัง

ผู้ตรวจ : นางสาว สุขวัญณา
นายศักดิ์ พลบัวกล้า
นายธนสาร รมยะพันธ์

บรรณาธิการ : นางปฤษณา แผ่นตระกูล
ดร.สนิย์ วิทย์สัมพันธ์

ผลิตโดย

บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทยสัมพันธ์
101/14 หมู่บ้านมณีนียา 3 ซอย 10
ถนนรัตนานิเบร์ ตำบลไทรมา อำเภอมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000

โทร. 0-2924-6316,
08-1445-9968,
08-6300-4113

โทรสาร 0-2594-3923

E-mail : editor@muangthaibook.com

Website : www.muangthaibook.com

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง : นางสาวชลิตา วิทย์วงศ์กังวาล
นางสาวละเปียง พุยกระเดื่อง
นายวรวิทย์ โอชะคลัง

ผู้ตรวจ : นางสุนิสา สุขวัฒนา
นายศักดิ์ พลวังกล้า
นายธนสาร รมยะพันธ์

บรรณาธิการ : นางปฤษฎา แพ้ตระกูล
ดร.สนิย์ วิทย์สัมพันธ์

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤษภาคม 2567
จำนวน : 3,000 เล่ม

ผลิตโดย : บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทยสัมพันธ์
101/14 หมู่บ้านมณีเีย 3 ซอย 10 ถนนรัตนธิเบศร์
ตำบลไทรมา อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2924-6316, 08-1445-9968, 08-6300-4113
โทรสาร 0-2594-3923
E-mail : editor@muangthaibook.com
Website : www.muangthaibook.com

ISBN : 978-616-281-469-3

ราคา : 89 บาท

“หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด ห้ามทำซ้ำ คัดลอก
เลียนแบบ ทำสำเนาตัดแปลง หรือวิธีการอื่นใดไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใด
ของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจาก
บริษัท ศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด”

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม.4 เล่มนี้เรียบเรียงขึ้นตรงตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อการเรียนรู้เน้นการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนได้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด รวมทั้งสามารถนำพนักเรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม.4 เล่มนี้เรียบเรียงขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการ แนวคิด และจุดเน้นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งในเรื่องของ จุดหมายของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ใช้มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ประกอบด้วยตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทางเป็นเป้าหมาย ในการจัดการเรียนรู้ โดยเนื้อหาสาระในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตรงตามสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัด ที่แบ่งเป็นตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง ท้ายหน่วยการเรียนรู้มีกิจกรรม หน่วยการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และ กระบวนการจัดการของผู้เรียน รวมทั้งมีคำถามประจำหน่วยการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์และช่วยทบทวนเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้

องค์ประกอบต่าง ๆ ที่นำเสนอในหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม.4 เล่มนี้มุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เนื้อหาและกิจกรรมที่นำเสนอมีความหลากหลาย ทันสมัย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียน เป็นคนดีมีปัญญาและมีความสุข

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ม.4 เล่มนี้จะสามารถให้ความรู้และ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้สอน ตลอดจนผู้สนใจศึกษาทั่วไปเป็นอย่างดี สามารถช่วยพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ เกิดสมรรถนะ มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

นางสาวชลิตา วิทย์วงศ์กังวาล
นางสาวละเบียง ชูกระเดื่อง
นายวรวิทย์ โอชะคลัง
และ

ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การทำงานเพื่อการดำรงชีวิต	1
1. ความหมายและความสำคัญของการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต	2
2. ทักษะการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต	2
สรุป.....	12
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-2 (Active Learning)	12
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 3 (Active Learning)	13
กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	13
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	13
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	14
แนวทางสู่ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง	14

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การจัดบ้านให้น่าอยู่.....	15
1. บ้านและความสำคัญของบ้าน	16
2. การจัดตกแต่งบ้านให้น่าอยู่	17
3. การดูแลรักษาบ้านให้น่าอยู่	20
4. การใช้ทรัพยากรในบ้านให้คุ้มค่า	24
สรุป.....	28
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-3 (Active Learning)	28
กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	29
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	29
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	29
แนวทางสู่ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง	29

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 อาหารน่ารู้.....	30
1. หลักการเลือกซื้ออาหารประเภทต่าง ๆ	31
2. การจัดเตรียมอาหาร.....	38
3. การประกอบอาหาร.....	43
4. การเก็บรักษาอาหาร.....	46
5. การแปรรูปอาหาร.....	49
6. การถนอมอาหาร	53
สรุป.....	58
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-3 (Active Learning).....	59
กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	60
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	60
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	61
แนวทางสู่ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง	61

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การปลูกและขยายพันธุ์พืช	62
1. หลักการปลูกและขยายพันธุ์พืช	63
2. การเตรียมดิน	67
3. การเตรียมพันธุ์พืช	69
4. การติดตาม การตอกิ่ง และการทาบกิ่ง	74
5. การปลูกพืชในกระถางและการปลูกพืชไร้ดิน	82
6. การใช้เชื้อจุลินทรีย์ (สารชีวภัณฑ์) ในการควบคุมศัตรูพืช	87
สรุป	93
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-2 (Active Learning)	93
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 3 (Active Learning)	94
กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	94
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	94
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	95
แนวทางการประเมินอย่างพอเพียง	95

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 งานประดิษฐ์เอกลักษณ์ของไทย	96
1. ความหมายและความสำคัญของงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย	97
2. ประเภทของงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย	98
3. หลักการออกแบบงานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย	107
4. ตัวอย่างการประดิษฐ์ของใช้ที่เป็นเอกลักษณ์ของไทย	108
สรุป	122
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-3 (Active Learning)	123
กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	123
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	124
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	124
แนวทางการประเมินอย่างพอเพียง	124

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 งานช่างภายในบ้าน	125
1. ความหมายและความสำคัญของงานช่าง	126
2. ลักษณะของงานช่าง	127
3. วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือสำหรับงานช่างภายในบ้าน	128
4. การซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน	138
5. การประกอบและติดตั้งเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน	145
6. การบำรุงรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน	147
สรุป	151
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-2 (Active Learning)	151
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 3 (Active Learning)	152

หน้า

กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	152
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	152
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	153
แนวทางการประเมินอย่างพอเพียง	153

หน่วยการเรียนรู้ที่ 7 รอบรู้เรื่องธุรกิจ	154
1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ	155
2. รูปแบบขององค์กรทางธุรกิจ	160
3. จริยธรรมทางธุรกิจ	170
สรุป	171
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-3 (Active Learning)	172
กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	173
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	173
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	173
แนวทางการประเมินอย่างพอเพียง	173

หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เปิดโลกสู่เส้นทางอาชีพ	174
1. ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ	175
2. การเตรียมตัวเองเข้าสู่งานอาชีพ	185
3. ทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพสำหรับการเรียนรู้ใหม่ ๆ	
ศตวรรษที่ 21	187
4. อาชีพของมนุษย์ในยุคเทคโนโลยีจักรกล	181
5. ดิจิทัล 4.0 และอาชีพในยุคไทยแลนด์ 4.0	193
สรุป	195
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1-2 (Active Learning)	195
กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 3 (Active Learning)	196
กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้	196
การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	196
คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้	197
แนวทางการประเมินอย่างพอเพียง	197
บรรณานุกรม	198
อภิธานศัพท์	201

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 การทำงานเพื่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัด

- ง 1.1 ม.4-6/1 อธิบายวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต (ตัวชี้วัดระหว่างทาง)
- ง 1.1 ม.4-6/2 สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการทำงานร่วมกัน (ตัวชี้วัดปลายทาง)
- ง 1.1 ม.4-6/3 มีทักษะการจัดการในการทำงาน (ตัวชี้วัดระหว่างทาง)
- ง 1.1 ม.4-6/4 มีทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน (ตัวชี้วัดระหว่างทาง)
- ง 1.1 ม.4-6/5 มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต (ตัวชี้วัดระหว่างทาง)
- ง 1.1 ม.4-6/6 มีคุณธรรมและลักษณะนิสัยในการทำงาน (ตัวชี้วัดระหว่างทาง)
- ง 1.1 ม.4-6/7 ใช้พลังงาน ทรัพยากรในการทำงานอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ตัวชี้วัดระหว่างทาง)

สาระการเรียนรู้

- 1. ความหมายและความสำคัญของการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต
- 2. ทักษะการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต

แนวคิดสำคัญ

การทำงานมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ทุกคนต้องพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอยู่ตลอดเวลา เพื่อนำไปใช้พัฒนากระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้ได้ผลงานที่ดี มีความสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง องค์กร และสังคม

การทำงานมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ดังนั้น ทุกคนจึงต้องศึกษาเรียนรู้และฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต ได้แก่ ทักษะในการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน การใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

1 ความหมายและความสำคัญของการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต

การทำงานเพื่อการดำรงชีวิตเป็นการทำงานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคม โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การได้ลงมือปฏิบัติงานจริงจนเกิดความมั่นใจและเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ทำให้เกิดการค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง

ความสำคัญของการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต มีดังนี้

1. **ช่วยสร้างประสบการณ์** ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การทำความสะอาด เสื้อผ้า การทำความสะอาดบ้าน การทำความสะอาดห้อง การทำอาหาร การซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
2. **เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง** และเป็นการฝึกตนเองให้รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. **ช่วยพัฒนาให้เกิดความคิดเชิงสร้างสรรค์** ผู้ที่ทำงานบ่อย ๆ จะเกิดความคิดสร้างสรรค์มากกว่าผู้ที่ไม่เคยทำงานอะไรเลย
4. **ทำให้ค้นพบความสามารถและความถนัดของตนเอง** รู้ว่าตัวเองชอบอะไรและถนัดอะไร ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนการเลือกประกอบอาชีพในอนาคตได้
5. **ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น** เช่น การประดิษฐ์สิ่งของแล้วจำหน่าย หรือรับจ้างผลิตสิ่งของต่าง ๆ

การทำอาหารเป็นการทำงานซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

นักเรียนสำรวจตนเองว่าในรอบ 1 สัปดาห์ที่ผ่านมาตนเองทำงานเพื่อการดำรงชีวิตอะไรบ้าง แล้วลัดกันนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

2 ทักษะการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต

การทำงานเพื่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานบ้านเพื่อการประกอบอาชีพนั้น ต้องใช้ทักษะการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนและทักษะในการจัดการงานอย่างมีระบบ เพื่อให้งานนั้นประสบความสำเร็จ การเรียนรู้ทักษะการทำงานหรือทักษะการจัดการงานจะช่วยให้สามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง สะดวก รวดเร็วยิ่งขึ้น ลดการเกิดอุบัติเหตุ ลดการใช้เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และลดการใช้พลังงานและทรัพยากรทางธรรมชาติ

ทักษะที่จำเป็นในการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต มีดังนี้

2.1 ทักษะในการทำงาน

ทักษะในการทำงานประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะการจัดการงาน คือ ความพยายามของบุคคลที่

จะจัดระบบงาน (ทำงานเป็นรายบุคคล) และจัดระบบคน (ทำงานเป็นกลุ่ม) เพื่อให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดการงานให้ได้ดี ต้องใช้ เทคนิคและวิธีการหลากหลาย ดังนี้

1) **การมอบหมายงาน** จะต้องบอก รายละเอียดของงานที่จะต้องทำอย่างชัดเจน บอกปริมาณงานที่ต้องการ แจ้งคุณภาพของงาน ที่ต้องการ กำหนดเวลาเสร็จ และมีการติดตามงาน

2) **การให้คำแนะนำต่องานที่มอบหมาย** โดยแนะนำ ทั้งในด้านวิธีการ เครื่องมือและอุปกรณ์รายละเอียดของการทำงาน วัตถุประสงค์ที่ใช้ในงาน แหล่งที่มาของ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในงาน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในงาน

3) **การติดตามผลงาน** โดยการเปรียบเทียบผลงานที่ได้กับแผน และเปรียบเทียบสิ่งที่เกิดขึ้นจริง กับสิ่งที่ควรจะเป็น

4) **การให้คำชมเชย** คำชมเชยจะมีประสิทธิภาพถ้าใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และต้อง ตั้งอยู่บนความเป็นจริง

5) **การแก้ปัญหาที่ดี** จะต้องทำอย่างเป็นระบบ และต้องหาวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้มากที่สุด มาใช้

6) **การชี้แนะดัดเตือน** เมื่อพบเห็นการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ต้องใช้การเผชิญหน้าและการสื่อสาร 2 ทาง พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ชี้แนะ และดัดเตือน

7) **การให้ความช่วยเหลือ** โดยให้ความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ แสดงความใส่ใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสนทนาร่วมเรื่องส่วนตัวกันบ้าง

8) **การรายงานผล** จะต้องมีความตรงต่อเวลา และรายงานอย่างตรงไปตรงมา

การจัดการงานที่ดีตามวิธีดังกล่าวข้างต้น จะทำให้ได้ผลงานที่ดี มีคุณภาพ และเสร็จทันตามกำหนด เวลาที่ตั้งไว้

2. ทักษะการแก้ปัญหา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) **ทำความเข้าใจสถานการณ์** การตรวจสอบสภาพแวดล้อม ตรวจสอบสถานการณ์ และทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ได้มาจะทำให้ทราบสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ได้อย่างถูกต้องและสามารถคาดการณ์ ถึงปัญหาได้ ทำให้สามารถเตรียมรับมือกับปัญหาได้ก่อนที่จะเกิดขึ้นจริง

2) **กำหนดปัญหาให้ถูกต้องชัดเจน** โดยระบุเป้าหมายของสภาพการณ์ที่อยากให้เกิดขึ้นให้ชัดเจน และตรงประเด็น

3) **วิเคราะห์สาเหตุสำคัญ** โดยเริ่มจากระบุสาเหตุของปัญหา จากนั้นเลือกสาเหตุของปัญหา และตรวจสอบหาสาเหตุของปัญหานั้น

4) **สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้** โดยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อคิดหาวิธีการ แก้ปัญหาในหลาย ๆ ด้าน เพื่อให้ได้ทางเลือกการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด

5) **การประเมินเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด** โดยการเปรียบเทียบทางเลือกของปัญหาทั้งหมด หาข้อดีและข้อเสียของแนวทางแก้ปัญหาแต่ละรูปแบบ แล้วเลือกวิธีการที่เกิดผลกระทบต่อกระบวนการทำงาน น้อยที่สุด

6) **วางแผนการปฏิบัติ** โดยวางแผนการทำงาน เช่น ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด ใครทำอะไร

7) **ติดตามประเมินผล** โดยตรวจสอบการทำงานว่าเป็นไปตามที่วางแผนไว้หรือไม่ หากเกิดปัญหา หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ต้องหาทางแก้ไขและนำมาปรับปรุง

การสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เป็นกันเองจะทำให้มีความสุขในการทำงาน

3. **ทักษะการทำงานร่วมกัน** การที่จะทำงานกลุ่มหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทุกคนต้อง ร่วมมือกันปฏิบัติตามปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1) **บรรยากาศของการทำงาน** ควรเป็นกันเอง มีความกระตือรือร้น มีความอบอุ่น ทุกคนช่วยกัน ทำงานอย่างจริงจัง

2) **การมอบหมายงานอย่างชัดเจน** สมาชิกในกลุ่มต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมายและยอมรับ การกิจหลักของกลุ่ม และจะต้องมอบหมายงานหรือภาระรับผิดชอบแก่สมาชิกแต่ละคนอย่างชัดเจน

3) **ความไว้วางใจ** เป็นหัวใจสำคัญของการทำงานร่วมกัน สมาชิกทุกคนในกลุ่มควรไว้วางใจซึ่งกัน และกัน สื่อสัต์ต่อกัน สื่อสารกันอย่างเปิดเผย

4) **บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม** สมาชิกแต่ละคนต้องเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทของตนเอง เรียนรู้และเข้าใจบทบาทของผู้อื่น และยอมรับในส่วนรวม เช่น การประนีประนอม การอำนวยความสะดวก การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นต้น

5) **วิธีการทำงาน** มีดังนี้

- (1) การสื่อความหมายที่ชัดเจนและเหมาะสม
- (2) การมีภาวะผู้นำ ควรส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำเพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน และอยากร่วมงานด้วย
- (3) การกำหนดกติกาหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาที่จะนำมาใช้ร่วมกันโดยถือหลักเสียงข้างมาก

(4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ของการทำงานของกลุ่ม ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ โดยสมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อให้สมาชิกทราบความก้าวหน้าของงาน ปัญหา หรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในการพัฒนากระบวนการทำงาน หรือการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน

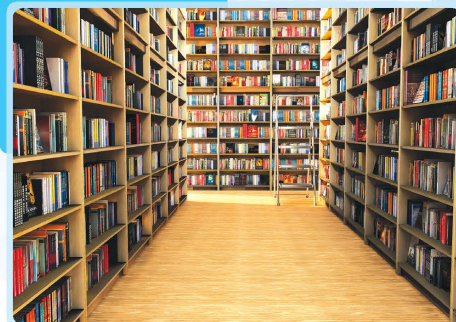
4. ทักษะการแสวงหาความรู้ เกิดจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ เพื่อนำมาพัฒนาตนเองในการทำงานและการดำรงชีวิต ทักษะการแสวงหาความรู้ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1) **การวางแผน** วางแผนในการหาความรู้ เช่น การกำหนดหัวข้อเรื่องที่ศึกษา ใช้วิธีการศึกษาใดบ้าง แหล่งข้อมูลใด ใช้การรวบรวมข้อมูลอย่างไร
- 2) **การศึกษาค้นคว้า** ค้นคว้าจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือแบบเรียน เว็บไซต์ ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- 3) **การรวบรวมข้อมูล** รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้า จากนั้นจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อสะดวกในการสืบค้น และสามารถเลือกใช้ข้อมูลให้เหมาะสมกับงานได้สะดวกและรวดเร็ว
- 4) **การตรวจสอบข้อมูล** พิจารณาเลือกข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและทันสมัยมากที่สุด

สมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกลุ่ม

เราสามารถหาความรู้ได้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น จากหนังสือในห้องสมุด

5) **การบันทึกผล** การจดบันทึกข้อมูลให้เป็นระบบ เพื่อป้องกันข้อมูลสูญหาย และทำให้มีข้อมูลไว้ปรับปรุงในครั้งต่อไป อาจจัดเก็บรูปแบบ แฟ้มเอกสาร การจดลงในสมุดบันทึก เป็นต้น

5. ทักษะกระบวนการทำงาน ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 1) **การวิเคราะห์งาน** วิเคราะห์หว่านเป็นงานลักษณะใด ประเภทใด ต้องใช้เครื่องมืออะไรบ้าง
- 2) **การวางแผนการทำงาน** กำหนดการและวางแผนในการทำงานว่าต้องใช้วิธีการแบบใด ใช้อะไร สถานที่ไหน วิธีการอย่างไร ขั้นตอนในการปฏิบัติงานเป็นอย่างไร ใช้ระยะเวลาในการปฏิบัติงานนานเท่าไร มีใครรับผิดชอบบ้าง เป็นต้น
- 3) **การปฏิบัติงาน** เป็นการลงมือปฏิบัติงานที่วางแผนไว้อย่างเป็นขั้นตอน และฝึกให้มีลักษณะนิสัยที่ดีในการปฏิบัติ เช่น พุดสภาพ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เป็นต้น สามารถตรวจสอบการทำงานของตนเองได้เป็นระยะ
- 4) **การประเมินผลในการทำงาน** การประเมินผลการทำงานว่าดีหรือไม่ สามารถทำได้ 2 ช่วง คือ ขณะปฏิบัติงานและปฏิบัติงานเสร็จแล้ว เป็นการประเมินผลการทำงานว่าดีหรือไม่ เป็นไปตามแผนการที่กำหนดไว้หรือไม่ ถ้าไม่ดีควรที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2.2 ความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นกระบวนการคิดของสมอง ซึ่งมีความสามารถในการคิดได้หลากหลายและแปลกใหม่จากเดิม เป็นความสามารถในการคิดได้หลากหลายทิศทางจนนำไปสู่การประดิษฐ์คิดค้นและสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ที่แปลกใหม่หรือรูปแบบความคิดใหม่ ลักษณะของความคิดสร้างสรรค์มี ดังนี้

1. **มีความคิดริเริ่ม** หมายถึง มีความคิดที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำแบบเดิมหรือไม่เคยมีการทำขึ้นมาก่อน
2. **มีความคิดละเอียดลออ** หมายถึง มีความคิดที่สามารถเก็บรายละเอียดของเรื่องต่าง ๆ อย่างมีขั้นตอน เช่น การนำสิ่งของมาดัดแปลงให้มีความน่าสนใจมากขึ้น
3. **มีความคล่องในการคิด** หมายถึง ความคิดที่เกิดขึ้นเป็นความคิดที่ไม่ซ้ำกันในเรื่องเดียวกันในด้านต่าง ๆ เป็นการคิดหาคำตอบได้รวดเร็ว เช่น การออกแบบชิ้นงานได้หลากหลายในเวลาที่กำหนด
4. **มีความยืดหยุ่นในการคิด** หมายถึง มีรูปแบบการคิดที่อาจนำเสนอเรื่องราวเดียวกันในรูปแบบต่าง ๆ ได้หลายทิศทาง สามารถดัดแปลงความรู้หรือประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วนำมาประยุกต์ออกแบบสร้างสรรค์ให้เป็นชิ้นงานใหม่ขึ้นมา เช่น การนำสิ่งของหรือเศษวัสดุที่เหลือใช้ต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นของใช้ ของเล่น ของตกแต่ง

2.3 คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน

ในการทำงานทุกคนต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน ดังนี้

1. **คุณธรรมในการทำงาน** คือ ลักษณะนิสัยที่ดีที่ควรประพฤติปฏิบัติในการประกอบอาชีพ คุณธรรมสำคัญที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จราบรื่นไปด้วยดี มีดังนี้
 - 1) **ความมีสติสัมปชัญญะ** หมายถึง การควบคุมตนเองให้มีสภาพระตือรือร้น ฉับไวในการรับรู้เรื่องต่าง ๆ การใช้ปัญญาและเหตุผลในการตัดสินใจที่จะประพฤติและปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างรอบคอบเหมาะสม และถูกต้อง

2) **ความซื่อสัตย์สุจริต** หมายถึง การประพฤติและปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และใจ ในทางที่ดี ไม่ทรยศ ให้ร้าย คดโกง และหลอกลวง

3) **ความขยันหมั่นเพียร** หมายถึง การใช้ความพยายามในการทำงานหรือหน้าที่ของตนเอง อย่างแข็งขัน ด้วยความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ต่องานและหน้าที่ของตนเองจนกว่างานนั้นจะสำเร็จ

4) **ความมีระเบียบวินัย** หมายถึง แบบแผนที่วางไว้เพื่อเป็นแนวทางในการยึดถือปฏิบัติและ ดำเนินการให้ถูกต้อง เรียบร้อย เหมาะสมกับจรรยาบรรณหรือข้อบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม

5) **ความรับผิดชอบ** หมายถึง ความมุ่งมั่นและความเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงานของตนเอง ด้วย ความพากเพียร เพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6) **ความมีน้ำใจ** หมายถึง ความปรารถนาที่ดี มีเมตตาริจิต คิดช่วยเหลือผู้อื่น

7) **ความประหยัด** หมายถึง การรู้จักใช้ ประหยัด และอดออมไว้ในคราวที่จำเป็นเพื่อให้ได้ประโยชน์ อย่างคุ้มค่าที่สุด

8) **ความสามัคคี** หมายถึง การที่ ทุกคนมีความพร้อมทั้งกายและจิตใจ เป็นน้ำหนึ่ง ใจเดียวกันมีจุดมุ่งหมายที่จะต้องปฏิบัติงาน ให้ประสบความสำเร็จโดยพร้อมเพรียงกัน

9) **ความอดทน** หมายถึง การมุ่งมั่น ที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จแม้จะมีความยาก ลำบาก มีปัญหาหรืออุปสรรค หรือต้องปฏิบัติ หน้าที่อย่างต่อเนื่องยาวนาน โดยไม่เบื่อหน่าย ท้อแท้ หรือท้อถอยไป

2. จริยธรรมในการทำงาน คือ กฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติตนใน การประกอบอาชีพที่ดีงาม เหมาะสม และเป็น ที่ยอมรับในการทำงานหรือในการประกอบอาชีพ จริยธรรมที่นำมาซึ่งความสุขความเจริญทั้งในการทำงาน และการดำรงชีวิต เรียกว่า มงคล 38 ประการ ซึ่งมงคลชีวิตที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน มีดังนี้

1) **ทำงานไม่ให้อึดอัด** (มงคลชีวิตข้อที่ 14) คือ ลักษณะการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การทำงานดี มีระเบียบ การทำงานให้เต็มฝีมือ และการทำงานให้มีระบบ

2) **กล่าววาจาดี** (มงคลชีวิตข้อที่ 10) คือ วลีสุจริต 4 ประการ ได้แก่ ความจริง คำประสานสามัคคี คำสุภาพ และคำมีประโยชน์

3) **ความมีระเบียบวินัย** (มงคลชีวิตข้อที่ 9) การฝึกกายและวาจาให้อยู่ในระเบียบวินัยที่สังคมหรือ สถาบันวางไว้เป็นแบบแผน

4) **ความชำนาญในวิชาชีพของตน** (มงคลชีวิตข้อที่ 8) เป็นการนำความรู้ ประสบการณ์ที่ได้จาก การเรียน การฝึกฝน การอบรม มาปฏิบัติให้เกิดความชำนาญจนสามารถยึดเป็นอาชีพได้

การสร้างสามัคคีในการทำงาน

เพิ่มเติมเสริมความรู้

มงคล 38

มงคล 38 คือ มูลเหตุแห่งความสุข ถือเป็นหลักธรรมที่เป็นมงคลยิ่ง หากเรียนรู้และนำมายึดถือปฏิบัติจะนำมาซึ่งความสำเร็จ และความเจริญในชีวิต มงคลจำนวน 38 ประการ ได้แก่

1. การไม่คบคนพาล	2. การคบบัณฑิต	3. การบูชาบุคคลที่ควรบูชา
4. การอยู่ในถิ่นอันสมควร	5. เคยทำบุญมาก่อน	6. การตั้งตนชอบ
7. ความเป็นพหูสูตร	8. ความชำนาญในวิชาชีพของตน	9. ความมีระเบียบวินัย
10. กล่าววาจาดี	11. การบำรงบิการมารดา	12. การสงเคราะห์บุตร
13. การสงเคราะห์ภรรยา	14. ทำงานไม่ให้อึดอัด	15. การให้ทาน
16. การประพฤติธรรม	17. การสงเคราะห์ญาติ	18. ทำงานที่ไม่มียศ
19. ละเว้นจากบาป	20. สำนวนจากการดื่มน้ำเมา	21. ไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย
22. มีความเคารพ	23. มีความถ่อมตน	24. มีความสันโดษ
25. มีความกตัญญู	26. การพึงธรรมตามกาล	27. มีความอดทน
28. เป็นผู้ว่าง่าย	29. การได้เห็นสมณะ	30. การสนทนารธรรมตามกาล
31. การบำเพ็ญตบะ	32. การประพฤติพรหมจรรย์	33. การเห็นอริยสัจ
34. การทำให้งดงามพระนิพพาน	35. มีจิตไม่เหวี่ยงในโลภธรรม	36. มีจิตไม่เศร้าโศก
37. มีจิตปราศจากกิเลส	38. มีจิตเกษม	

3. เจตคติที่ดีในการทำงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่มีต่ออาชีพ เห็นคุณค่าและความสำคัญ ของอาชีพ เป็นผลมาจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ ความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดให้ บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมหรือมีแนวโน้มตอบสนองต่ออาชีพไปในทางที่ดี โดยมุ่งเน้นไปในทางสร้างรายได้ จากการประกอบอาชีพที่สุจริตและสร้างความภาคภูมิใจจากการได้รับการยอมรับทางสังคม

4. ลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน คือ การแสดงออกทางกาย วาจา สีหน้า ท่าทาง และแววตา ผู้ที่มี ลักษณะนิสัยในการทำงานดีจะมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ มีความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง รักและศรัทธาในงานที่ทำ การสร้างความน่าเชื่อถือให้กับตนเองในการทำงาน ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน มีดังนี้

1) **การตรงต่อเวลาและการรักษาเวลา** จะทำให้ผู้ร่วมงานอยากทำงานด้วย เพราะการตรงต่อเวลา เป็นพื้นฐานสำคัญของความน่าเชื่อถือ

2) **การรักษาความลับ** เป็นสิ่งสำคัญในการทำงาน ต้องพิจารณาให้ถี่ถ้วนก่อนสนทนาอะไรออกไป เพราะอาจทำให้อยู่ในภาวะลำบาก เนื่องจากงานที่ทำนั้นยากเกินไปหรือเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นควรชี้แจงและ อธิบายให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าถึงสถานการณ์ด้วยความเป็นจริง

การประกอบอาชีพที่สุจริต
ทำให้ได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไป

3) การกลั้วรับผิดชอบ เมื่อเกิดปัญหาหรือความผิดพลาดที่มาจากตนเองให้แสดงความรับผิดชอบ และรับฟังคำวิจารณ์ต่าง ๆ จะทำให้ผู้ทำงานร่วมกันเห็นคุณค่าและอยากทำงานด้วย

4) การให้ความสำคัญกับงานที่ทำ การทำงานอย่างเต็มความสามารถ มีความสุข และสนุกกับงาน โดยมุ่งเป้าหมายที่คุณภาพและความสำเร็จเป็นสิ่งสำคัญจะทำให้ผู้ร่วมงานกระตือรือร้นและพยายามทำงานอย่างเต็มที่ด้วยความรู้สึกดี

5) ไม่นำเรื่องส่วนตัวมาเกี่ยวกับเรื่องงาน เช่น การมีอคติ การกลั่นแกล้ง การใช้อำนาจกดดันผู้ร่วมงาน การตอกย้ำความผิดพลาด การใส่ร้าย

6) อย่าเอาเปรียบผู้อื่น การขอความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน คือ การเพิ่มงานให้กับอีกฝ่าย หากเพื่อนร่วมงานไม่อยู่ในภาวะที่พร้อม จะทำให้รู้สึกว่าการขอรื้อนั้นคือการเอาเปรียบ

7) อยู่ให้ต่ำ ทำให้สูง การมีตำแหน่งงานสูง ควรมีบุคลิกและอุปนิสัยที่เป็นมิตร เรียบง่าย เพื่อให้การติดต่อประสานงานราบรื่นและแก้ปัญหาได้รวดเร็วเนื่องจากพนักงานกล้าที่จะเข้าไปปรึกษาหรือเสนอความเห็น

2.4 การใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

หลักการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน มีดังนี้

1. การใช้อย่างประหยัด คือ การนำพลังงานและทรัพยากรธรรมชาติมาใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อให้มีทรัพยากรนั้นไว้ใช้ได้นานและเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่ามากที่สุด เช่น การใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด ซึ่งทำได้หลายวิธี เช่น ไม่เปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ใช้ก๊อกน้ำแบบประหยัดน้ำ ไม่เปิดน้ำทิ้งไว้ขณะแปรงฟัน ปิดไฟเมื่อไม่ใช้งาน ถอดปลั๊กเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกครั้งหลังจากใช้งานเสร็จ ใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีฉลากประหยัดไฟเบอร์ 5

เราควรใช้น้ำอย่างประหยัด โดยการปิดก๊อกน้ำทุกครั้ง
หลังจากใช้น้ำเสร็จ

2. การนำกลับมาใช้ซ้ำ สิ่งของบางอย่างเมื่อมีการใช้แล้วครั้งหนึ่งสามารถนำมาใช้ซ้ำได้อีก เช่น ถุงพลาสติก กระดาษ เป็นต้น หรือสามารถนำมาใช้ใหม่โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การนำกระดาษที่ใช้แล้วไปผ่านกระบวนการต่าง ๆ เพื่อทำเป็นกระดาษแข็ง เป็นการลดปริมาณการใช้ทรัพยากรและการทำลายสิ่งแวดล้อม

3. การบูรณะและซ่อมแซม สิ่งของบางอย่างเมื่อใช้เป็นเวลานานอาจเกิดการชำรุดได้ เพราะฉะนั้นถ้ามีการบูรณะซ่อมแซม จะทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานต่อไปได้ เช่น การซ่อมแซมโต๊ะหรือเก้าอี้ให้สามารถใช้งานได้ดังเดิม

4. การบำบัดและการฟื้นฟู เป็นวิธีที่ช่วยลดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรด้วยการบำบัดก่อนทิ้ง เช่น การบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือนหรือโรงงานอุตสาหกรรม ก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะ การฟื้นฟูเป็นการรื้อฟื้นธรรมชาติให้กลับสู่สภาพเดิม เช่น การปลูกป่าชายเลนเพื่อเป็นการฟื้นฟูความสมดุลของป่าชายเลนให้กลับมาอุดมสมบูรณ์เป็นการรักษาสภาพธรรมชาติ

เราควรนำกระดาษที่ใช้แล้วเพียงหน้าเดียวมาใช้อีกหน้าหนึ่ง

การซ่อมแซมโต๊ะที่ชำรุดเพื่อนำกลับมาใช้งานใหม่

การบำบัดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม

การใช้พลังงานจากแสงอาทิตย์

5. การใช้สิ่งอื่นทดแทน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติน้อยลงและไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก การใช้ภาชนะใบตองแทนภาชนะโฟม การใช้พลังงานแสงอาทิตย์แทนแร่เชื้อเพลิง การใช้ปุ๋ยชีวภาพแทนปุ๋ยเคมี

6. การเฝ้าระวัง ดูแล และป้องกัน เป็นวิธีการที่จะไม่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย เช่น การเฝ้าระวังการทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงในแม่น้ำ ลำคลอง การจัดทำแนวป้องกันไฟฟ้า

นักเรียนวางแผนการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน แล้วออกมานำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้

ระหว่างทาง

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ให้แต่ละกลุ่มออกสำรวจทรัพยากรธรรมชาติในโรงเรียนหรือในชุมชนว่าเป็นอย่างใด แล้วช่วยกันคิดหาแนวทางหรือจัดกิจกรรมที่จะช่วยบรรเทาให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยสรุปเป็นความรู้ด้วยแผนภาพ หรือนำเสนอด้วยวิธีอื่น แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอ เพื่อเปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปความรู้ร่วมกัน

สรุป

การทำงานเพื่อการดำรงชีวิตเป็นการทำงานที่จำเป็นในการดำรงชีวิตโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นการลงมือปฏิบัติงานจริง ซึ่งจะช่วยสร้างประสบการณ์ เกิดความภาคภูมิใจ ทำให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง นอกจากนี้ ยังทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

การทำงานเพื่อการดำรงชีวิตต้องใช้ทักษะการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนและทักษะในการจัดการอย่างมีระบบ มีทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน มีคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน นอกจากนี้ ยังต้องใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

SCAN ME

สรุปความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 1 (Active Learning)

นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วส่งตัวแทนออกมาจับฉลากเพื่อรับผิดชอบในหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ทักษะการจัดการงาน	กลุ่มที่ 2 ทักษะการแก้ปัญหา
กลุ่มที่ 3 ทักษะการทำงานร่วมกัน	กลุ่มที่ 4 ทักษะการแสวงหาความรู้
กลุ่มที่ 5 ทักษะกระบวนการทำงาน	

ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย จากนั้นให้วิเคราะห์และสรุปความรู้ร่วมกันเป็นลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง พร้อมยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น โดยจัดทำเป็นรายงานสั้น ๆ หรือวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสม แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอ เพื่อเปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปความรู้ร่วมกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำความรู้ที่สรุปไปติดบอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในภายหลัง

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 2 (Active Learning)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-7 คน ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน คุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน โดยผลิตกันประเมินการทำงานที่ผ่านมาของแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร จากนั้นให้ช่วยกันวิเคราะห์และสรุปความรู้ตามลำดับขั้นตอนให้ถูกต้อง โดยจัดทำเป็นรายงานสั้น ๆ หรือวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสม แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอ เพื่อเปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปความรู้ร่วมกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำความรู้ที่สรุปไปติดบอร์ดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในภายหลัง

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่ 3 (Active Learning)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3-5 คน ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ว่ามีแนวทางในการปฏิบัติอย่างไร พร้อมบอกประโยชน์ที่ได้รับ จากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์และสรุปความรู้ โดยจัดทำเป็นรายงานสั้น ๆ หรือวิธีอื่น ๆ ตามความเหมาะสม แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอ เพื่อเปิดโอกาสให้เพื่อนต่างกลุ่มซักถามข้อสงสัย แสดงความคิดเห็น อภิปราย และสรุปความรู้ร่วมกัน จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำความรู้ที่สรุปไปติดบอร์ดประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนหรือชุมชนในภายหลัง

กิจกรรมประจำหน่วยการเรียนรู้

1. นักเรียนสืบค้นความหมายและความสำคัญของการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต จากนั้นนำมาประมวลและสรุปเป็นของตนเอง แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
2. นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน แล้วให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทักษะการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต กลุ่มละ 1 หัวข้อตามที่กำหนด สรุปเป็นรายงาน แล้วนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
 - กลุ่มที่ 1 เรื่องทักษะในการทำงาน
 - กลุ่มที่ 2 เรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน
 - กลุ่มที่ 3 เรื่องคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ และลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน
 - กลุ่มที่ 4 เรื่องการใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน
3. นักเรียนออกมาเล่าการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตของตนเอง พร้อมทั้งประโยชน์ที่ได้รับให้เพื่อนฟัง หน้าชั้นเรียน โดยหลังจากที่แต่ละคนเล่าจบ ครูเปิดโอกาสให้เพื่อน ๆ ช่วยกันแสดงความคิดเห็น

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

1. เมื่ออยู่บ้านนักเรียนเคยทำงานอะไรบ้าง และถือเป็นการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตหรือไม่ เพราะอะไร
2. ในขณะที่อยู่บ้าน นักเรียนมีวิธีการใดบ้างที่จะทำให้ใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน

คำถามประจำหน่วยการเรียนรู้

1. การทำงานเพื่อการดำรงชีวิตคืออะไร มีความสำคัญอย่างไร
2. นักเรียนเคยทำงานเพื่อการดำรงชีวิตหรือไม่ อย่างไร
3. ทักษะในการทำงานประกอบด้วยทักษะอะไรบ้าง
4. เมื่อเกิดปัญหาในการทำงาน เราควรแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนอย่างไร
5. ในการทำงานร่วมกันจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยใดบ้างที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ
6. ทักษะการแสวงหาความรู้มีขั้นตอนอย่างไรบ้าง
7. คนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานจะมีลักษณะอย่างไร
8. คุณธรรมและจริยธรรมในการทำงานคืออะไร
9. ลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานมีอะไรบ้าง
10. การใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืนจะต้องทำอย่างไร

แนวทางสู่ความเป็นอยู่อย่างพอเพียง

การทำงานโดยใช้ทักษะการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนและทักษะในการจัดการอย่างมีระบบ จะช่วยให้ใช้พลังงานและทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างคุ้มค่า ประหยัดเวลา ผลงานมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักคุณธรรม จริยธรรม

